

سہ لسانی مَصَد نامہ

اُردو کے سوا چھ سو مصادر کا عربی اور فارسی ترجمہ

برائے ڈرڈنگ لائبریری لمپنی باغ دہلی معرفت سید محمد الیاس ^{محب} بہار آلہ آبادی

منجانب حفیظ الرحمان و آصف

۲۵ ستمبر ۱۹۸۰ء

سہ لسانی مَصَدَنامہ

اُردو کے سوا اچھ سو مصادِر کا عربی اور فارسی ترجمہ

حفیظ الرحمان و آصف

جملہ حقوق بحق مؤلف محفوظ ہیں۔

ناشر و طابع۔ حفیظ الرحمان و آصف

ایڈیشن۔ طبع اول

تعداد طباعت۔ ایک ہزار

نام مطبع۔ جید برقی پریس دہلی۔

نام کاتب۔ و آصف

نام مصحح۔ و آصف

سال طبع۔ ۱۹۷۷ء سنہ ۱۳۹۷ھ

تعداد صفحات مع ٹائٹل۔ ۶۸

قیمت۔ دو روپے پچاس پیسے 2/50

ملنے کا پتہ :-

(۱) کتب خانہ انجمن ترقی اردو اردو بازار دہلی ۶

(۲) کتب خانہ رشیدیہ اردو بازار دہلی ۶

(۳) سنٹرل بک ڈپو اردو بازار دہلی ۶

وسایح

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

احقر حفیظ الرحمان و آصف عرض کرتا ہے کہ ۱۹۵۵ء تا ۱۹۵۷ء میں میری ایک تالیف بنام ”اُردو مصدر نامہ“ شائع ہوئی جس میں اردو کے تیرہ سو مصادر جمع کیے گئے ہیں۔ الحمد للہ کہ احباب نے کتاب مذکور کو پسند کیا اور ساتھ ہی اس ضرورت کا اظہار کیا کہ ایک مصدر نامہ ایسا بھی ہو جو دوسرے ملکوں کے باشندوں کو اردو زبان سیکھنے میں مدد دے۔ اور اصرار فرمایا کہ جلد سے جلد مرتب ہونا چاہیے۔ بہر حال اپنی کم فرصتی اور ہجوم افکار کے باوجود احباب کی فرمائش کو ماننا ممکن نہ ہوا، اور اُردو کے تھوڑے سے کثیر الاستعمال مصادر چھانٹ کر ایک سہ لسانی مصدر نامہ مرتب کیا جو قارئین کے پیش نظر ہے۔

سہ لسانی مصدر نامہ میں اردو کے تقریباً سو اچھے سو مصادر

ہیں۔ ہر مصدر کے سامنے اس کے مرادف عربی و فارسی کے مصدر
 لکھے گئے ہیں۔ امید ہے کہ یہ حقیر تالیف عربوں اور ایرانیوں کے لئے
 اردو زبان سیکھنے میں مددگار ثابت ہوگی۔

اس تالیف میں مندرجہ ذیل کتابوں سے بھی استفادہ کیا گیا ہے:-

- (۱) منتخب النفائس، مولوی محبوب علی رامپوری مطبوعہ ۱۲۹۴ھ
- (۲) القاموس الجدید، مولوی وحید الزماں کیرانوی (۳) اقرب المود
- (۴) المنجد، سترہواں ایڈیشن (۵) فقہ اللغة، ابو منصور الثعالبی۔
- (۶) کان پاری، سید ابوذر بخاری (۷) مصدر فیوض (۸) موڈرن
- پیشین اردو انگلش ڈکشنری، فیروز الدین رازی (۹) فرہنگ جامع
- فارسی انگلیسی، سلیمان جمیم تہران (۱۰) فرہنگ بزرگ انگلیسی فارسی،
- سلیمان جمیم تہران۔ اپنے ہونہار اور سعادت مند بچوں کا بھی ممنون ہوں
- کہ انھوں نے کتاب کی تالیف میں میرے ساتھ تعاون کیا۔

الحمد للہ کہ آج مورخہ ۲۹ ربیع الثانی ۱۴۰۶ھ ۳۰ اپریل ۱۹۸۶ء

یوم جمعہ کو مسودہ مکمل ہوا۔

احقر حفیظ ارمان دآصف

اردو بازار دہلی

سه لسانی مصدرنامه

آزمانا (آزَمَ انا)	بَلَوُ، اِمْتِحَانٌ، تَجَرِبَةٌ	آزمودن
آنگنا (آنَکَ انا)	تَخْمِينٌ، حَدَسٌ، خَرَصٌ	تخمین دادن حدس زدن
آنا	اِتْيَانٌ، جَبِيءٌ	آمدن
اُبسنا (اُبَّ سَ انا)	تَمَاهَةٌ، تَسْنَةٌ	بوییدن
اُبلنا (اُبَّ لَ انا)	نَبَعٌ، قَوْرٌ، اَفْرٌ، غَلِيَانٌ	جوشیدن زمیدن
اُبالنا (اُبَّ اَلِ انا)	قَلِيٌّ، قَلَوٌ	جوشانیدن
اُبل پُرنا (اُبَلَّ پُ انا)	خَجَلٌ	فیریدن
اُبهرنا (اُبْهَرنا)	طَلَعٌ، اِطْلَاعٌ، بُرُوزٌ، اِنْبِعَاثٌ	دیدن، برآمدن
اُبهارنا (اُبْهَارنا)	بَعَثٌ، اِغْرَاءٌ	انگیختن، آمایدن

تَجَرُّشٌ، حَثٌّ حَضٌّ،	آماندن، اوژولیدن برافزولیدن، آشفتن آغالیدن،
أُجِنَا (أُجِنَا)	فَجُومٌ دمیدن، رنگیدن
أُتِرْنَا (أُتِرْنَا)	نُزُولٌ، هُبُوطٌ فرد آمدن
إِتِرْنَا (إِتِرْنَا)	اِخْتِيَالٌ، مَرَحٌ، أَشْرٌ نازیدن، شکوهمیدن
أُتْكْنَا (أُتْكْنَا)	تَعْلُقٌ، نُشُوبٌ آوختن، مولیدن توقف،
أُتْلَاْنَا (أُتْلَاْنَا)	تَعْلِيقٌ، انْشَابٌ لبسته نمودن، آوختن توقیف،
أُتْهْنَا (أُتْهْنَا)	نُهْوضٌ، اِرْتِفَاعٌ خاستن، خیزیدن
أُتْهْنَا (أُتْهْنَا)	رَفْعٌ، اِنْهَاضٌ، اِفْرَاطٌ، اِنْكِزَانٌ اُتْهْنَا (أُتْهْنَا)
أُتْهْنَا (أُتْهْنَا)	تَبَخُّرٌ، هَرَمَلَةٌ چمیدن
أُجَالْنَا (أُجَالْنَا)	جَلِيٌّ، صَقْلٌ پالودن، پالاییدن، پرداختن

اُجَاطُنَا (اُجَاطُنَا)	اِنْبَاءٌ، تَخْرِيبٌ، جَلَاءٌ	تَبَاءُ نیدن
اُجِرُنَا (اُجِرُنَا)	نُبُوءٌ، خَرَبٌ، بَوَارٌ جَلَاءٌ، خَوَايَتَا	تَبَاهیدن
اُجُنَا (اُجِرُنَا)	نُبُوَّةٌ، سَهْدٌ	بِرَحْبَتَن، نشانه خطا کردن
اُجَلْنَا (اُجِرُنَا)	اِشْتِرَافٌ، تَشْرِيفٌ اِسْتِشْرَافٌ، تَعَلُّی	سینه راست کرده نگریستن بلند شدن -
اُجْكَانَا، اُجْكَالِنَا	خَطْفٌ، اخْتِلَاسٌ	ربودن، کپیدن
اُجْهَالُنَا (اُجْهَالُنَا)	فَوْرٌ، دَفْقٌ	جها نیدن
اُجْهَلُنَا (اُجْهَلُنَا)	فَوْرَانٌ، تَدَفُّقٌ	جستن، جهیدن
اُدْهِيْرُنَا (اُدْهِيْرُنَا)	سَلْحٌ	برکندن
اُطُنَا (اُطُنَا)	طَيْرَانٌ	پَریدن
اُرُنَا	اِصْرَارٌ، جِرَانٌ	گپه گرفتن، اصرار کردن سخت گرفتن
اُرْهَانَا (اُرْهَانَا)	اِلْبَاسٌ، تَغْطِيَةٌ	فروپوشا نیدن
اَكْرُنَا (اَكْرُنَا)	عِتِيٌّ، خَجَلٌ	تنودن، شکوهمیدن

اُکْتَانَا (اُکْتَانَا)	ضَجَرٌ، سَامَةٌ	دل گرفته شدن
	مَلَالَةٌ، اسْتِحْشَاءٌ	دل تنگ شدن
اُکْسَانَا (اُکْسَانَا)	إِثَارَةٌ، أَرْشٌ، أَرْشٌ	برانگیختن، برکردن، اوژولیدن، آشفتن
		آغالیدن،
اُکْهَرْنَا (اُکْهَرْنَا)	أَوْدٌ	گران شدن، ناگواراشدن
اُکْهَرْنَا (اُکْهَرْنَا)	انْقِلَاعٌ، انْتِزَاعٌ	برکندن، ورآمدن
اُکْهَرْنَا (اُکْهَرْنَا)	اجْتِنَافٌ، قَلْعٌ	برکندن، برانداختن
اُکْهَرْنَا (اُکْهَرْنَا)	استیصالٌ	برآوردن،
اُکْنَا (اُکْنَا)	نَبَتْ، بَقْلٌ	دمیدن، رستن، رویدن، گوالیدن
اُکْنَا (اُکْنَا)	قَذْفٌ، قِيءٌ	برانداختن
اُلْتَنَا (اُلْتَنَا)	قَلْبٌ، تَقْلِيْبٌ	برگردانیدن
	عَكْسٌ، تَنكِسٌ	نگون کردن
اُلْتَنَا لازم	تَقْلِبٌ، انْقِلَابٌ	برگشتن، نگونگشتن

	انعکاس، انتکاس	
اَلْجَهْنَا (اَلْجَهْنَا)	تَعَقُّدٌ، تَشَبُّهٌ، تَعْلُقٌ	تَرْجَمِدُنْ، آوِجَتْنِ
اُمْنَدْنَا (اُمْنَدْنَا)	طَغِيَانٌ، تَدَفَّقُ	بَرْخَبْتَنْ، بَرْدِ آَمَنْ
اُنْدِيلِنَا (اُنْدِيلِنَا)	نَكَبٌ، سَكَبٌ اِفْرَاعٌ، تَصَوِّبٌ	فَرَوْرَجَتْنِ
اَنِیْطَهْنَا (اَنِیْطَهْنَا)	تَجَمُّعٌ، عِیْتُ، تَصَلُّبٌ	تَنیدَنْ، افسردَنْ
اَوْرَهْنَا (اَوْرَهْنَا) واو مجهول	التَّحَاوُفُ، تَغَطُّیٌ	فَرَوِیْشِدَنْ
اَوْنَدَهَانَا (اَوْنَدَهَانَا)	كَبٌ، نَكْسٌ	نَگُوں كَرْدَنْ
اَوْنِگَهْنَا (اَوْنِگَهْنَا) واو معروف	نُعَاسٌ، سِنَّةٌ	غَنُورَنْ، غَنُویدَنْ
اَوْنِشْنَا (اَوْنِشْنَا)	سُخُوْنٌ، غَلِيَانٌ	جَوِشِدَنْ
اَوْشَانَا (اَوْشَانَا)	تَسْخِيْنٌ، اَغْلَاءٌ	جَوِشَانِیدَنْ
بَانِشْنَا (بَانِشْنَا)	تَوَزِیْعٌ، تَقْسِیْمٌ	بَخْشِ كَرْدَنْ
بَانْدَهْنَا (بَانْدَهْنَا)	حَرْمٌ، شَدٌّ، رِبْطٌ	بَسْتَنْ، بَنْدِیدَنْ
بَتَانَا (بَتَانَا)	كَلَالَةٌ، هِدَايَةُ، اِخْبَارٌ	زَابِیدَنْ، آگَاهِیدَنْ

بشنا	متعدی	فَتَّلُ، لَوِيٌّ	تا فتن، تابیدن
بشورنا (بِشُورْنا) داد و بپول	إِسْتِخْصَالٌ		الفاختن، الفقدن اندوختن، اندوزیدن توختن، توزیدن
بجانا (بَجَّنا)	زَمَرٌ، دَقٌّ، نَقَرٌ قَرَعٌ		نواختن، نوازیدن کوفتن
بجنا (بَجَّنا)	عَزَفٌ		درآیدن
بجھانا (بُجَّهانا)	إِطْفَاءٌ، تَهْمِيدٌ		خاموش کردن، سرد کردن فرو کردن، فرو نشانیدن چراغ کشتن
بجھنا (بُجَّهنا)	طُفُوٌّ، هُمُوٌّ، خُمُوٌّ		افسردن، فرو شدن
بچانا (بَجَّنا)	إِبْقَاءٌ، وَقَايَةٌ صِيَانَةٌ، تَوْفِيرٌ		نگاه داشتن، رسیدن پاس داشتن، بازداشتن
بچنا (بَجَّنا)	بَقَاءٌ، اجْتِنَابٌ إِتْقَاءٌ		پرمیزیدن، ماندن رستن، رمیدن

گستردن	فَرَشُ	بچھانا (بِ چھانا)
پس ماندن، پرانگند شدن جدا شدن، واماندن	انفراق، انتشار	بچھڑنا (بِ چھڑنا)
آمرزیدن، بخشودن، بخشیدن، دادن، توزین، توزیدن	غفران، مَغْفِرَةٌ هِبَّةٌ	بخشنا (بِ خ شِنا)
سرکشیدن، رم کردن گردن کشیدن	مَعْصِيَةٌ، عُقُوقُ عُقُوقٌ، جُمُوعٌ	بدکنا (بِ د کِنا)
برگشتن، برگزیدن	تَبَدُّلٌ، تَغْيِيرٌ، تَطَوُّرٌ تَحْوِيلٌ، تَقَلُّبٌ	بَدَلنا (بِ دَلِنا) لازم
برگرداندن، برگشتن عوض کردن	بَدَلٌ، تَبْدِيلٌ، تَغْيِيرٌ تَحْوِيلٌ، اسْتِبْدَالٌ	بَدَلنا متعدی
برآوردن، چیره شدن	تَحْقُوقٌ، غَلَبَةٌ، نَجَاحٌ	برآنا (بِ رَآنا)
بکار آوردن	استعمال	برتنا (بِ رَتِنا)
باریدن	هَطْلَانٌ	برسنا (بِ رَسِنا)

برسانا (بَ رَسَ انا)	امطار، غيث، دُرُو	بارانیدن
برمانا (بَ رَمَ انا)	ثقب، ثغر	سنبیدن
بُرُبرِ انا (بُ رُبُ رَ انا)	تغمغم، جمجمه	زکیدن، رکیدن، لُزیدن
بُرهنا (بَ رَهَ انا)	نمُو، کثره، زیاده	افزودن، بالیدن، گوالیدن
بَسنا (بَ سَ انا)	عمر، عماره، تَوَطُّن	بودن، ماندن
بسانا (بَ سَ انا)	اعمار، استعمار، توطین	آباد کردن
بُسنا (بُ سَ انا)	تماهه، تسنه	بوسیدن
بکنا (بَ کَ انا)	لغو، ملغاه، هذیان	ترازیدن
بکنا (بَ کَ انا)	بیع	آرزیدن
بکھنا (بَ کھَ انا)	انتشار، انبثات، تفرق	ثولیدن، پراگندن، پریشیدن
بکھیرنا (بَ کھَ انا)	بعثه، نشر	شکولیدن، قاریدن، افساندن، پراگندن
بگڑنا (بَ گَ انا)	فساد، سخط	برهم شدن، آشفتن، رنجیدن
بگاڑنا (بَ گَ انا)	افساد	برهم کردن، آشوبیدن

بگهارنا (ب گه اژنا)	قَلِيٌّ	داغ دادن
بلمانا (ب ل انا)	دَعْوَةٌ، طَلَبٌ، اسْتِحْضَارٌ	خواندن، طلبیدن
بِلکنا (پ ل ک نا)	تَمَلُّكٌ، تَوَقُّ، شَوْقٌ، عَزَزٌ	بیتاب شدن
بِلکانا (پ ل ک انا)	إِعْوَارٌ، مَمْلَئَةٌ، اِعْلَازٌ	بیتاب کردن
ببللانا (پ ل پ ل انا)	اضْطِرَارٌ، تَضَتُّوٌّ	برخود پیچیدن
بلونا (پ ل و نا)	فَحْضٌ	در جنبانیدن
بنانا (ب ن انا)	صُنْعٌ، بِنَاءٌ	ساختن
ببنا (ب ن نا)	نَسَجٌ، حِيَالٌ	بافتن، تنیدن
بندھنا (ب ن دھنا)	ارتباط، تعلق	بسته شدن
بولنا (ب و ل نا)	نُطْقٌ، فَوْهٌ	دم زدن، حرف زدن
بولنا (ب و نا) مجهول	بَذَرٌ، زَرْعٌ	در آیدن، سگالیدن
بولنا (ب و نا) مجهول	بَذَرٌ، زَرْعٌ	کاشتن، کاریدن، کشتن
بوجھنا (ب و جھنا)	فَقَهٌ، إِذْرَاكٌ	برزیدن
بوجھنا (ب و جھنا) و او معروف	فَقَهٌ، إِذْرَاكٌ	در یافتن، بجا آوردن

بُوكْهَلَا نَا (بُ وُكْهَلَا نَا)	ذُھُولُ، هَلَعُ، عُمُوْةُ	آشفتن، پرشیدن
بِهَانَا (بَ هَ اَنَا)	اِنْهَارُ، اِرَاقَةُ اِجْرَاءُ، اِسَالَةُ	ریختن، ریزیدن
بِهِنَا (بَ هَ نَا)	جَرِيَانُ، سَيْلَانُ	ریختن، ریزیدن
بِهَكَانَا (بَ هَ كَ اَنَا)	اِغْوَاءُ، خَدْعُ	فریبیدن
بِهَكْنَا (بَ هَ كَ نَا)	غَمِيٌّ، ذُھُولُ	لغزش خوردن
بِهَلَا نَا (بَ هَ لَ اَنَا)	سُلُوْ، مَلَتْ	دلاری دادن
بِهَلْنَا (بَ هَ لَ نَا)	تَسَلَّى	تسکین یافتن
بِیَاهِنَا (بِ یَ اَ هَ نَا)	تَزْوِیْجُ	گتخا کردن
بِیْثِنَا (بَ یَ ثَ هَ نَا)	مُجْلِسٌ، قُعُوْدُ	نشستن
بِیْچِنَا (بَ یَ چَ نَا)	بَیْعُ	فروختن
بِلِنَا (بَ یَ لَ نَا)	ظَلَمُ	غلتک زدن
بِنِیْدَهِنَا (بِ یَ نِ نَ دَ هَ نَا)	ثَقَبُ	سفتن، سنبیدن
بِهَاگْنَا (بَ هَا گَ نَا)	فِرَارٌ، اِبَاقُ، هَرَبُ اَبَقُ	رمیدن، گریختن، در رفتن، درمایدن

بھانا (بھگ انا)	طرْدُ	گریزانیدن، کالیدن
بھانا (بھانا)	رَوْقُ، اِجَابُ، سَوَعُ	خوش آمدن، گواریدن
بھانپنا (بھان پنا)	تَوَسُّمُ، تَفَرُّسُ، تَفْطَنُ	دریافتن، بجا آوردن
بھبکنا (بھبکنا)	اضْطِرَامُ، تَضَرُّعُ اِحْتِدَامُ، بَحْرُ	برافروختن، جوشیدن
بھبکنا (بھبکنا)	حَقِيقَةُ، ضَلَالُ، تَبِیْةُ	سرگرداں بودن، بیراه شدن
بھبکانا (بھبک انا)	اِضْلالُ	سرگردان کردن
بھرجانا (بھرج انا)	غَصُّ، اِمْتِلَاءُ	آمودن
بھرنا مستی	شَحْنُ، مَلَأُ، فَعَمُ	آگندن، آمودن، چپا زدن
بھڑنا (بھڑنا)	مُزَاحِمَةُ، اِرْذَاحُ	بهم آوختن
	تَصَادُمُ، تَعَرُّضُ	بهم خوردن
بھڑکنا (بھڑکنا)	اِلْتِهَابُ، لَهَبُ اَجِیْبُ، اِشْتِعَالُ عُتُوُّ، عُقُوْقُ جُمُوْجُ	شعله زدن، زبانه کشیدن سرکشیدن، گردن کشیدن شکبیدن

بھڑکانا (بھڑکنا)	إِلْهَابٌ، أَرْشٌ،	برافروختن، اوڑولیدن
تا جیج، اغراء، اثاره	تاجیج، إغراء، إثارة	برانگیختن، شوراندن
بھکنا، بھکوسنا	حَشْنٌ، قَشْمٌ،	او باریدن، او باشتن
بھگنا (بھگت نا)	جَشْمٌ، مُقَاسَاةٌ	برداشتن، سزایافتن
بھگنا (بھگت نا)	تَادِي، تَوْفِيَةٌ	پرداختن
بھگونا (بھگوت نا)	بَلٌّ، مَرَثٌ، نَقَعٌ،	آلودن، خیساندن، فرغاریدن
بھولنا (بھول نا)	نَسِيَانٌ، سَهْوٌ	فراموشیدن
بھوننا (بھوون نا)	تَحْيِصٌ، صَلِيٌّ، شَيْءٌ	برداشتن
بھونکنا (بھوون کنا)	إِنْفَادٌ، إِيْلَاجٌ	آزیدن، فرو کردن
بھونکنا (بھوون کنا)	نُبَاحٌ	لاییدن
بھینگنا (بھوئی گنا)	إِبْتِلَالٌ	خیسیدن، ژفیدن
بھینچنا (بھوئی نچ نا)	إِرْسَالٌ، بَعَثٌ	فرستادن
بھینچنا (بھوئی نچ نا)	ضَغْطٌ، كَبْسٌ، إِضَاقَةٌ	شکیندن، فشاردن
پاٹنا (پاٹ نا)	كَبْسٌ، طَمٌ	انپاشتن، انباردن

پانا (پ انا)	إِصَابَةٌ، وَجْدٌ، فِطَانَةٌ	یافتن، دریافتن الفاختن، الفخیدن
پالنا (پ انا)	رَبٌّ، تَرْبِيَةٌ	پروردن
پکنا (پ ک نا) پُختنا (پ ک خ نا)	رَمَى، صَرَعَ	بر زمین زدن
پکنا (پ چ ک نا) لازم	خَفَضَ، خَفَشَ	پست شدن
پکنا (پ چ ک نا) متعدی	تَخْفِضَ، تَخْفِشَ	پست کردن
پچنا (پ چ نا)	هَضَمَ، سَوَّغَ، مَرَّعَ جُمُوعَ	گواریدن
پچنا (پ چ ه نا)	تَلَهَّفَ، نَدِمَ، تَحَسَّرَ نَدَامَةً	پشیمان شدن
پچهاژنا (پ چ ه اژ نا)	تَلَّ، سَلَقَ، صَرَعَ	بهشت انداختن
پرکنا (پ ر ک نا)	تَجَرَبَةٌ، اخْتِبَارٌ، نَقْدٌ	آزمودن، سره کردن
پرونا (پ ر و نا) داوطلب	نَظَّمَ، سَلَكَ	سُفتن
پژهننا (پ ژ ه نا)	قَرَأَ	خواندن

آموزیدن	تعلیم، تدريس	پڑھانا (پڑھانا)
اقتادن، در رسیدن	تَصَبُّبٌ، وَقُوعٌ سُقُوطٌ، اِصَابَةٌ	پڑنا (پڑنا)
خوی کردن، ترابیدن	اِبْتِلَالٌ، مُلَانَةٌ، رَشْحٌ	پسینا (پسینا)
دراز کشیدن، جا گرفتن	اِضْطِجَاعٌ، لَبٌّ، اِلْبَابٌ	پسرا (پسرا)
دراز کردن	مَدٌّ، بَسْطٌ	پسارنا (پسارنا)
پختن، رسیدن	اِنْطِبَاحٌ، نَضِجٌ، يَنْعُجٌ	پکنا (پکنا)
پختن	طَبَخٌ، طَهُوٌّ، اِنْضَاجٌ	پکانا (پکانا)
بانگ زدن، ندادادن، آواز دادن	صَرِیْحٌ، نِدَاءٌ، هَتَفٌ	پکارنا (پکارنا)
گرفتن	قَبْضٌ، اِعْتِصَامٌ اَخْذٌ، بَطْشٌ	پکڑنا (پکڑنا)
گذاختن، گدازیدن	ذَوْبٌ، اِنْصِهَارٌ	پگھلنا (پگھلنا)
گذاختن، گدازیدن	اِذَابَةٌ، صَهْرٌ	پگھلانا (پگھلانا)
برگشتن، برگردیدن	تَغْيِيرٌ، تَغْيِيرٌ	پلٹنا (پلٹنا)
پازگشتن، برگردانیدن	قُفُولٌ، رُجُوعٌ	لازم و مستعدی

پلنا، پل پڑنا	اِقْتِمَامٌ	پرداختن
پنپنا (پَنْ پَنْ نا)	اِنْتَعَاشٌ	بہبودی یافتن
پوچنا (پُ وُجْ نا) واو معروف	عِبَادَةٌ	پرستیدن
پوچھنا (پُ وُجھْ نا) واو معروف	سُؤَالٌ	پرسیدن
پوچھنا (پُ وُجھْ نا) واو مجهول	مَسْحٌ، تَنْظِيفٌ، تَنْشِيفٌ	پاک کردن، آب چیدن
پہچانا (پَ ہُجْ اَنْ نا)	مَعْرِفَةٌ، اِدْرَاکٌ تَوْسُّمٌ، تَعْيِینٌ	شناختن
پہنا (پَ ہُجْ نا)	لُبْسٌ، اِکْتِسَاءٌ	پوشیدن
پہنپنا (پَ ہُجْ نا)	بُلُوغٌ، وُصُولٌ	رسیدن، فرارسیدن
پہنانا (پَ ہُجْ انا)	اِلْبَاسٌ، کَسُوٌ	پوشانیدن
پہنچانا (پَ ہُجْ انا)	اِبْلَاحٌ، تَبْلِیغٌ، اِیْصَالٌ	رسانیدن
پہینا (پَ ہُجْ نا)	طَحْنٌ، سَحْوٌ، دَمْلُکٌ	ساییدن، سودن
پہلنا (پَ ہُجْ نا)	وُطْحٌ، تَقْجِیمٌ	فشاردن
پہٹنا (پَ ہُجْ نا)	ضَرْبٌ	زدن
پیرنا (پَ ہُجْ نا)	سَبَّحٌ عَوْمٌ	شناویدن

پینا (پ ی نا)	شُرِبْ	آشامیدن، خوردن، آهنجیدن، نوشیدن، گساردن
پلانا (پ ل نا)	سَقَى، اِشْرَابْ	نوشانیدن
پھاڑنا (پھاڑ نا)	خَرَقْ، قَدْ، شَقْ بَقَرْ	شگافتن، دریدن فتاریدن، کافتن
پھاڑ کھانا، بھنبھوڑنا	نَهَشْ	دَریدن
پھانکنا (پھان ک نا)	سَفْ، قَمَحْ	بکف خوردن
پھانسننا (پھان س نا)	قَنَصْ، صَیْدْ	گرفتار کردن
پھانڈنا (پھان ڈ نا)	طَفَرْ	انجوختن
پھبنا (پھ ب نا)	جَدَارَةُ، خَلَقْ	سزیدن، برازیدن، شستن
پھٹنا (پھ ٹ نا)	اِنْشِقَاقْ، اِنْجِرَاقْ	پاریدن، کفیدن، دریدن
پھٹکنا (پھ ٹ ک نا)	بَدَا، اِطْلَاعْ، بَغْتَهْ فَجَاءْ	ناگاہ آمدن
پھٹکنا (معدی)	نَسَفْ	افشاندن

پھدکنا (پھوکننا)	نَفَرٌ، نَفَرٌ	چنبیدن
پھرنا (پھڑنا)	تَنَجَّى، تَرَدَّدٌ، رُجُوعٌ أَوْبٌ، انْخِرَافٌ	گردیدن، گشتن بازگشتن
پھر جانا (پھرنج انا)	إِعْرَاضٌ، إِرْتِدَادٌ	برگشتن
پھرانا (پھڑانا)	إِجَالَةٌ، تَحْوِيلٌ، إِدَارَةٌ تَدْوِيرٌ، تَطْوِيفٌ	گردانیدن
پھیرنا (پھڑے رنا)	رَدٌّ، مَسْحٌ، تَحْوِيلٌ تَنْجِيَةٌ، حَرْقٌ، تَحْرِيفٌ	گردانیدن
پھڑکنا (پھڑکننا)	سَهْفٌ، تَوَقُّعٌ إِضْطِرَابٌ	طپیدن
پھڑ پھڑانا	نَفْسٌ، إِخْفَاقٌ	پرافشاندن
پھسلنا (پھسلنا)	زَلَقٌ، زَلَلٌ	لغزیدن، لیزیدن، سُریدن دوسیدن
پھسلانا (پھسلانا)	مَلَتْ، مُرَاوَدَةٌ، تَحْوِيلٌ تَوَخُّجٌ، تَرْغِيبٌ	شیفتن

پھلانگنا (پھل ان سنا)	عُبُورٌ	انجوختن
پھلانا (پھل انا)	نَفَخٌ	دمیدن
پھولنا (پھول نا)	اِنْتِفَاحٌ، طُلُوعٌ	آماسیدن، گل دادن
پھنسا (پھن سنا)	نُسُوبٌ، تَشْبِیْکٌ تَوَرُّطٌ، اِرْتِبَاقٌ	گره خوردن
پھنسانا (پھن سنا)	اِنْتِشَابٌ، تَوَرِّیْطٌ رَبَاقٌ	گره زدن
پھوننا (پھون نا)	اِنْهَاشَامٌ، اِنْشَاحٌ نُجُومٌ	شکستن، خستن دمیدن
پھورنا (پھور نا)	هَشَمٌ، شَدِخٌ	خستن
پھونگنا (پھون کنا)	نَفَثٌ، نَفْحٌ، اِحْرَاقٌ	دمیدن، سوختن
پھینٹنا (پھے ن ٹنا)	خَفَوٌ، لَتٌ، خَلَطٌ وَخَفٌ	درآشوردن
پھیلنا (پھے ل نا)	تَنْشُرٌ، اِنْبِساطٌ اِتِّسَاعٌ، وَسْعٌ	امتداد داشتن پہن شدن

پھیلانا (پھیلے لانا)	توسیع، بسط، نشر، وسع	گستردن، فنجیدن
پھینکنا (پھینکے نانا)	قذف، نبذ، رمی	افگندن، اوژندیدن
تا پنا (تاپنا)	استدفاء، اصطلاح، تسفع	تاب گرفتن
تاژنا (تاژنا)	تفرس، تفضن، توسم، تعین	دریافتن، بجا آوردن
تپنا (تپنا)	حقی جمو، آبت	تفتن، تافتن، تفسیدن
تپانا (تپانا)	احماء، تحمیه	تفتن، تافتن
تتلانا (تتلانا)	لتع	شل حرف زدن
تراشنا (تراشنا)	قص، تحت، بری	تراشیدن
ترانا (ترانا)	اسباح، تعویذ	برآوردن، شناور کردن
ترنا (ترنا)	طفو	برآمدن، شناور بودن
ترسنا (ترسنا)	حسر، تحسر، عوز	حسرت کشیدن

تَرِپَنا (تَ تَرِپَنا)	تَمَلَّ، اضْطَرَّابُ سَهَفُ	تپیدن
تَرِپَنا (تَ تَرِپَنا)	مَلَمَلَةٌ، اِسْهَافُ	تپاندن
تَکَنا (تَ کَنا)	هُطُوعُ، تَامَلُ، رَمَقُ نَظَرَانُ	چشم سیاه کردن چشم دوختن
تاکَنا (تَ اکَنا)	شُخُوصُ، تَامَلُ تَعِينُ، رَصَدُ	نگر بستن، الفاختن
تَمَلَنا (تَ لَمَنا)	کَرَبُ، أَلَمُ	تپیدن، آزردن
تَمَنا (تَ مَنا)	إِحْمِرَارُ	قرمز شدن
تَنَنا (تَ نَنا)	إِسْدَاءُ، عِثْيُ	تنیدن، شکو بستن
تَنا (تَ انَنا)	تَمَادُدُ	تنیدن، فنجیدن
تَوَلَنا (تَ وَلَنا)	زِنَةٌ، وَزَنُ	سنجیدن
تَوَنا (تَ وَنا)	کَسَرُ، حَظْمُ	گستن، شکستن شکردن
تیرَنا (تَ تَنا)	سَبَحُ، عَوَمُ	شنا بستن، شنا دیدن

تھامنا (تھام نا)	اِمْسَاكٌ ، كَبَشٌ	گرفتن
تھپکنا (تھپک نا)	مَلَتْ ، تَرَبَّيْتُ	آہستہ دست زدن
تھرا نا (تھڑرا نا)	اِقْشَعَارٌ ، اِرْتَعَادٌ	تنبیدن
تھر تھرا نا (تھڑ تھڑا نا)	اِرْتَعَاشٌ ، اِرْتِجَافٌ مَوْرٌ ، رَعَشٌ	درفشیدن، لرزیدن
تھکانا (تھک نا)	اِغْيَاءٌ ، اِتْعَابٌ ، تَلْغِيبٌ	ماندہ کردن، خستن
تھکنا (تھک نا)	اِغْيَاءٌ ، تَعَبٌ ، لُغُوبٌ	فروماندن، داماندن تاسیدن، درماندن
تھنا (تھم نا)	سُكُونٌ ، رُكُودٌ ، اِسْتِمْسَاكٌ	ایستادن
تھوکنا (تھوک نا)	بَصُوقٌ ، تَقْلٌ	لق افکندن
ٹالنا (ٹال نا)	تَسْوِيفٌ ، مَظَلٌ تَخْيِیۃٌ ، طَرَجٌ ، تَاخِیۃٌ	دور کردن مولیدن
ٹانکنا (ٹانک نا)	خَيْطٌ ، لَفُوقٌ	دوختن
ٹپکنا (ٹپک نا)	مَصْلٌ ، تَقَاطُرٌ قَطْرَانٌ ، رَشْحٌ	چکیدن، ژوہیدن، ژوشیدن

ٹپکانا (ٹ پ ک انا)	مُصُول، تَقَطِيرٌ	چکانیدن
ٹولنا (ٹ ل ٹ و ل نا)	غَمَزٌ، تَعْيِثٌ	پرواسیدن
ٹڈیا نا (ٹ ڈ ی انا)	تَفَلَّتٌ	ناگہاں رفتن
ٹکرانا (ٹ ک ر انا)	صَدَمٌ	کوفتن، زدن، ہم خوردن
ٹلکنا (ٹ ل ک نا)	مَلَكْتُ، لَبَثٌ	آرمیدن، توقف کردن
ٹکانا (ٹ ک انا)	اِقْرَارٌ	نشانیدن
ٹیکنا (ٹ ی ک نا)	وِكَاءٌ، وَضَعٌ	گذااردن، نهادن
ٹلنا (ٹ ل نا)	تَنَحَّى، زَوَالٌ، تَأَخَّرٌ، تَزَيُّلٌ	پس افتادن دور شدن
ٹلانا (ٹ ل انا)	تَاخِيلٌ، تَاخِيرٌ، مَطْلٌ، اِزَالَةٌ، تَنْجِيَةٌ	کشاندن، کشانیدن پس انداختن
ٹوہ لگانا - واد مہول	جَسَسٌ	واپروہیدن
ٹوٹنا (ٹ و ٹ نا)	اِحْطَامٌ، اِنْكَسَارٌ	شکستن، خستن
ٹوکنا (ٹ و ک نا)	تَنْبِيْهٌ، اِعْتِرَاضٌ، وَقُوفٌ	آگاہیدن

پهلنا (ٹہ ل نا)	تمشی، تجول	خرامیدن، گرازدیدن
ٹھاننا (ٹھان نا)	عزم، تصمیم، جزم	تصمیم گرفتن، آہنگیدن
ٹھکنا (ٹھک نا)	توقف، رت	ناگاہ ایستادن، درنگیدن
ٹھھرنا (ٹھھر نا)	تفقع، تجمد، قرس	افسردن
ٹھکرانا (ٹھک رانا)	دع، زفن، تمریع، احتقار	لکزدن، آہنجیدن
ٹھکنا (ٹھگ نا)	تغش، غبن، فن، اغتبان	گول زدن، مغبون کردن
ٹھونسنا (ٹھوون ش نا) معروف	تدکیم	درآوردن، آغندن تپاندن، چپاندن
ٹھونکنا (ٹھوون ک نا) بمبول	دق، طرق	خوستن، برخیدن
ٹھیرنا (ٹھے ر نا)	مکت، سکون	ایستادن، پاییدن
ٹھیرنا (ٹھے ر نا)	اقامہ	برخیدن، ماندن
ٹھیرانا (ٹھے رانا)	ایقاف، استیقاف	ماندن
ٹھیرانا (ٹھے رانا)	اقامہ	

جاگنا (جَ اگ نا)	يَقْظُ، هَبْ،	بیدار بودن
جانا (جَ انا)	ذَهَابُ	رفتن، شدن
جاتنا (جَ انا نا)	عِلْمٌ، اِطْلَاعُ	دانستن
جانچنا (جَ انا چ نا)	تَحْيِصٌ، تَحْنِینٌ، ابتلاء	آزمودن، اندازه کردن
جتانا (جَ ت انا)	تَذْکِیرٌ، تَنْبِیْهٌ، اِقْبَاسٌ	آگاهانیدن، آگاهیدن
جُشنا (جُ ط نا)	اِقْتِمَامٌ، کَدْحُ	چغیدن، پرداختن، چغیدن
جُرنا (جُ ژ نا)	انضمام، التفاف، اتصال	پیوستن، پیوندیدن
جُورنا (جُ وُر نا) بهرل	ضَمٌّ، لَفٌّ، رَقْعٌ وَصْلٌ	پیوستن، پیوندیدن
جُرنا (جَ ژ نا)	ترصیع	نشان دادن
جکرنا (جَ کُر نا)	عَقْدٌ	سخت بستن، شکنجیدن
جگگنا (جَ گِ گِ نا)	اِشْرَاقٌ، لَمْعٌ، بُرُوقٌ	تابیدن، درخشیدن
جگانا (جَ گِ نا)	اِيقَاطٌ، اِهْبَابٌ	بیدار کردن
جلنا (جَ ل نا)	اِحْتِرَاقٌ، وَقُودٌ	سوزن

جلانا (جِ لَ انا)	احراق، ایقاد	سوختن، سوزانیدن
جمنا (جَمَ نَا)	جمود، ثبات، رُسوخ انجماد، تمکن	بسته شدن، شجودن ماسیدن، پامیدن
جمانا (جِ مَ انا)	تحمید، اثبات ارساخت، احکام	بستن، افسردن
جیتنا (جِ یِ ث نا)	بجناح، ظفر، فوز غلبه، ظهور	برسر آمدن، برخوردن
جینا (جِ یِ نا)	حیاء	زیستن
جلانا (جِ لَ انا)	احیاء	زنده کردن
جھاڑنا (جَھاڑ نا)	نفض، گس، نثر قَم، سَحْل	افشاندن، تکاندن، رُفتن، رُوبیدن، رختن
جھانکنا (جَھا ان کنا)	اطلاع، اطلال اشراف	درنگریستن
جھپٹنا (جَھپ ٹ نا)	تفلت، صول کروڑ	تاختن، تازیدن، آوردن

جَهَيْتَ لَنَا	خَلَسَ، اخْتَلَسَ	در ر بودن
جَهَشْنَا (جَهَشَ كُنَا)	نَفَضَ،	افز ولیدن، تکاندن
جَهَبْنَا (جَهَبَ كُنَا)	تَحَشَّمُ، تَحَذَّرُ، دَهَشَ فَزَعٌ، تَذَعُرٌ	انزیدن، مولهیدن
جَهَرْنَا (جَهَرَ كُنَا)	زَجَرَ، تَوَبَّحَ	نکو میدن
جَهَرْنَا (جَهَرَ كُنَا)	تَنَثَّرَ، تَنَاشَرُ، انْسَالٌ	رنختن، ریزیدن، در رنختن
جَهَكْنَا (جَهَكَ كُنَا)	مَيَّلَانٌ، عَطَفٌ، إِنْعِطَافٌ، خُضُوعٌ إِنْخِفَاضٌ،	خمیدن، خیدن
جَهَكْنَا (جَهَكَ كُنَا)	خَفَضَ، عَطَفَ إِمَالَةً، إِحْنَاءً	خامیدن
جَهَلْنَا (جَهَلَ كُنَا)	تَشَاجَرٌ، تَخَاصُمٌ تَجَادُلٌ، لَدَدٌ	ستیزیدن، استهیدن چنیدن
جَهَلْنَا (جَهَلَ كُنَا)	لَفَحَانٌ	داغ شدن
جَهَلْنَا (جَهَلَ كُنَا)	إِسْتِشْفَافٌ	نمودن

جھلانا (جھلانا)	تَغِیْظُ، اغْتِیَاز	اَرغیدن
جھلملانا (جھلملانا)	تَرَقُّوقُ، تَلَاوُؤُ	درخشیدن، درفشیدن
جھنجھوڑنا (جھنجھوڑنا)	رَجَبُ، هَبُ، زَعْرَعَةُ	جھنبا نیدن
جھنجھلانا	مَعْتَبَةُ، مَوْجِدَةٌ	رنجیدن
جھونکنا (جھونکنا)	سُجُورُ، طَرَحُ، الْقَاءُ	افگندن، درانداختن
جھولنا (جھولنا)	تَرْجِیحُ	بُشُولیدن
جھومنا (جھومنا)	تَرْخُ، طَرَبُ	ناویدن
جھپنا (جھپنا)	اَسْتِحْيَاءُ، رِقَّةُ	شرمیدن
جھیلنا (جھیلنا)	حَمْلُ، مَقَاسَاةُ، كِبَادُ، جَحْشَمُ	شکیبیدن، شکیفتن
چاٹنا (چاٹنا)	لَعُوْ، لَحْسُ	لیسیدن، لشتن
چٹانا (چٹانا)	الْعَاقُ، الْحَاسُ	لیسانیدن
چاہنا (چاہنا)	وُدُّ، رَغْبَةُ، مَشِیئَةُ	خواستن، خواہیدن، شیفتن
	بَغْيُ، اَبُّ، اِرَادَةُ	گراہیدن، بالیستن، کامیدن

آهنگیدن، لسیجیدن		
خائیدن، جویدن، زمیدن چاودیدن، خسیدن	مَضَعٌ، عَلَكٌ،	چَبَانَا (جَبَّ اَنَا)
خلانیدن، شخالیدن	غَرَزٌ، خَشٌّ، مقارصه	چَبَهْنَا (جَبَّ هُوَنَا) بهر
خلیدن	اغتراز، شوك، قَرَصٌ	چَبَا (جَبَّ هُنَا)
چسپیدن، چفسیدن	لَصَقٌ، لَزُوقٌ	چِكْنَا (جَبَّ كُنَا)
چسپانیدن، دوسانیدن	الصاق، الزاق	چِكْنَا (جَبَّ كُنَا)
شگفتن	فَقَحٌ	چَكْنَا (جَبَّ كُنَا)
ترقیدن، تفسیدن	تفرق، افرقاع، تَكْسُرٌ تَصَدُّعٌ،	چَخْنَا (جَبَّ خُنَا)
ترکانیدن	فَرَقَةٌ، صَدَعٌ، كَسَرٌ	چَخْنَا (جَبَّ خُنَا)
مکیدن	مَرَسٌ، مَرَبٌ	چَچُوْنَا (جَبَّ جُوْنَا) بهر
چرمیدن	رَعَى	چَرْنَا (جَبَّ رُنَا)
چرانیدن	رَعَى	چَرَانَا (جَبَّ رَانَا)
دزدیدن	سَرَقَةٌ	چَرَانَا (جَبَّ رَانَا)

چرانا (چ رانا)	لمص،	روکشیدن، شکاک درآوردن
چرطنا (چ رطنا)	ترقی، صُعُوْدٌ، رُكُوبٌ	برآمدن، فراز آمدن، بر شدن
چرطانا (چ رطانا)	ترقیة، اِصْعَادٌ، اِرْكَابٌ	افراختن، افراشتن
چکانا (چ کانا)	اِنْفَادٌ	پرداختن
چکرانا (چ ک رانا)	مَیْلٌ	سرگردان شدن
چکنا (چ ک فنا)	سَخٌّ، زَجَجٌ	ترشیدن، کفک زدن
چکنا (چ ک هنا)	ذَوْقٌ، مَرَزٌ	چشیدن
چکھانا (چ ک هانا)	اِذَاقَةٌ	چشانیدن
چکنا (چ ک گنا)	لَقَطٌ، التَّقَاطُ	دانه چیدن
چلانا (چ ل رانا)	صِیَاحٌ، صَرِیْحٌ	شوریدن، غرلیدن
چخننا (چ خ فنا)	صَخْبٌ	نوا میدن، خروشدیدن
چلنا (چ ل رنا)	مَشِیٌّ، سَیْرٌ	رفتن، سپردن، سپاردن
چلانا (چ ل رانا)	مَشِیَّةٌ، تَسْیِیْرٌ	راندن، سَوَق دادن
چمکنا (چ م گنا)	تَالِقٌ، بَرُوقٌ، لَمَعٌ	تاقتن، تابیدن
چمنا (چ م فنا)	لُصُوقٌ، شَبَثٌ	چفیدن، چفسیدن

چُننا (چُن نا)	التقاط، انقاء، انتخاب	چیدن، گزیدن
چنگهارنا (چَن گه اَرنا)	نَسِیمْ	غزیدن
چوسنا (چُوش نا)	رشف، مَصْ	مکیدن
چوکنا (چُوک نا)	ذُهلْ	خفا کردن، فرو گذاشتن
چومنا (چُوم نا)	لَتمْ، تقبیلْ، بَوسْ	بوسیدن، ماچیدن
چونکنا (چُون ک نا)	تنبّهْ	رم کردن، هشیار شدن
چپکنا (چُک نا)	صَدْحْ	چاودیدن
چپپانا (چُچ ه نا)	عَرْدْ، صِیْ	چاودیدن
چیرنا (چِی نا)	بَقَرْ، قَدْ، بَطَرْ	شگافتن
چیتنا (چِی ت نا)	انتعاشْ	بهبودی یافتن
چپانا (چُپ نا)	کُتَبْ	چاپ کردن، بقالب زدن
چپاننا (چُپ ان نا)	عَرَبْلَهْ، تَصْفِیَهْ	پختن، بزییدن
چپاننا (چُپ ان نا)	تهذیبْ، انتحالْ	چیدن، گردیدن، گزیدن
	انتخابْ، اختیارْ	تراشیدن
چپینا (چُپ نا)	اختباء، تَخْ، خفاءْ	نهفتن

رہانیدن، پدرویدن،	تَوَدَّعُ	
ریختن، ریزیدن	إِنْسَحَالَ	چھیننا (چھوٹی جانا)
آزیدن، انجیردن، سنبیدن	ثَقَبُ	چھیدنا (چھوٹے ڈنا)
آغازیدن، جنبا نیدن انگیختن،	شُرُعُ، تَحْرِيْكَ حَشٍّ مُدَاعَبَةٌ، خَلَجُ	چھڑنا (چھوٹے ڈنا)
تراشیدن، فراشیدن رنیدن	قَشْرُ، سَحْیَ، بَجَحْ لَحْیَ	چھیلنا (چھوٹی لٹنا)
عظمہ زدن	عَطَسُ	چھینکنا (چھوٹی ٹکنا)
ستادن، قابیدن	غَضَبُ، سَلَبُ	چھیننا (چھوٹی ٹکنا)
خریدن	شِرَاءُ	خریدنا (خری ڈنا)
فساردن، تنجیدن، چلاننا	زِحَامُ	دبانا (دبانا)
پیروز شدن	تَغْلِبُ	دبالینا (دب الے نا)
محکم گرفتن،	ضَبْطُ، عَظْمُ، سَطْوَةٌ	دبوچنا (دب ڈیجنا)
خود داری کردن	تَضَاعُلُ	دبکنا (دب کنا)
نمودن	إِرَاعَةٌ	دیکھنا (دیکھانا)

دوین، پویدن، تاختن	سَعَى، عَدُو	دَوْنَا
تکیدن، دیندن		
دوشیدن	حَلَبَ	دَوْنَنَا (وادمعون)
تفتن	تَأَجَّجَ، تَوَقَّدَ	دَهْنَا (دَهْ كُنَا)
تاقتن	ایقَادُ، توقیدُ، تاجیحُ	دَهْكَانَا (دَهْ كُنَا)
غزیدن	زَثِيرُ، زَارَةُ	دَهْزَانَا (دَهْ اِطْنَا)
هراسیدن	انذعارُ	دَهْلَنَا (دَهْلُنَا)
دیدن، نگرستن	رُؤْيَةٌ، بَصَارَةٌ، شُهودُ	دَهْکِنَا (دَهْ كُنَا)
دادن	اِيتَاءُ، مَنَحُ، اعطاء، هَبْنَةُ	دَهْنَا (دَهْ كُنَا)
پاشیدن	صَبَّ، تصویبُ	دَهَارَنَا (دَهْ اِطْنَا)
راندن	رَفَضَ، طَرَدَ	دَهْكَارَنَا (دَهْ كُنَا)
تپیدن	دَقَّ، تَخَلَّجَ	دَهْكَرْنَا (دَهْ كُنَا)
راندن	زَبَنَ، دَخَّ	دَهْکِلِنَا (دَهْ كُنَا)
تهدید کردن	تَرْعِيبُ، اِهَابَةٌ، تَهْدِيَةٌ	دَهْكَانَا (دَهْ كُنَا)
فرو کردن	دَسَّ	دَهْنَانَا (دَهْ نَسْنَا)

دَهْنَسَا (دَهْن سَنَا)	اِنْدَسَا سَ، سَوَخَ، خَسَفَ	فروشیدن
دُهْنَا (دُهْن تَا)	نَدَفَ	واخیدن
دَهْوَنَكُنَا (دَهْوَن كُنَا)	نَفَخَ	دمیدن
دَهْوَنَا (دَهْوَنَا)	غَسَلَ، مَلَقَ	شستن، شوئیدن
دَالَا (دَال تَا)	طَرَحَ، الْقَاءَ	افکندن، انداختن، اَوْرَنَدَن
دَانَنَّا (دَان تَا)	تَوْبِيخَ، زَجَرَ	نکو سپیدن
دَرْنَا -	وَجَلَّ، حَدَّرَ، خَوَّفَ، خَشِيَهُ	ترسیدن، شکو سپیدن
دَرَانَا -	تَحْذِيرَ، تَخْوِيفَ ذَعَرَ، اِنْدَارَ	ترسانیدن، شکو سپیدن
دَرَسْنَا	لَدَعَ	گزیدن
دُكَارَنَا (دُكَ اَرَنَا)	تَجَشَّعَ	آروغیدن
دُگَمَكَنَا (دُگَم مَكَنَا)	تَزَلُّزَلْ	لغزیدن، شخشییدن
دُتَمَكَمَارَنَا	اَبَرَّ، لَسَعَ	نیش زدن، سبکجیدن
دُؤَبَنَا (دَاوَمَعُوف)	غَرِقَ، اِغْتَمَسَ	غرق شدن

دُ بونا وادو مجهول	إغراق، غمس	غرق کردن
دُهانا	هَدَمَ	فرو ریختن، برانداختن خراب کردن
دُهانا کنا (دُهوان کنا)	نَشَرٌ، تَغْطِيَةٌ	فرو پوشیدن
دُهالنا (دُهال نا)	سَبَكَ، صَوَّغَ	در کالبد ریختن، قالب کردن
دُهَلنا	زَوَّلَ، حَوَّلَ، انسباک، انصباغ	درگشتن، مائل گردیدن قالب شدن
دُهَلکنا (دُهَل کنا)	انحدار، انسکاب	غلطیدن
دُهوندُهنا وادومرو (دُهوندُن دُهنا)	تَفَقَّدَ، تَلَمَّسَ	جُستَن، جُوبیدن پرو هیدن
دُهوندُهنا کانا	جَوَّسَ	بازرسی کردن، پیداکردن
دُهینا (دُهَی نا)	انهدام، هَوَّرَ	رَمبیدن
رُپنا (رَپ نا)	زَلَقَ	لَحشیدن، ورمالیدن
رسنا (رِس نا)	بَصَّعَ، رَشَّحَ	تراویدن، زوبیدن
رُکنا	صَدَّ، امْتَنَعَ، تَلَكَّأَ	باز آمدن، باز ماندن

رَکَنا (رَکَنًا)	وَضَعُ، إِخْخَارُ	نهادن، داشتن، گذاشتن
رَکَنا (رَکَنًا)	قَرَأَ، دَلَّ، تَخَوَّ	سودن، ساییدن
رَکَنا (رَکَنًا)	صَبَغَ	رزیدن، آرزیدن
رَکَنا (رَکَنًا) بجول	صَدَّ، رَجَّ، مَنَعَ، رَدَّعَ، اِمْسَاكَ، کَفَّ	بازداشتن
رَکَنا (رَکَنًا) بجول	بُکَاءُ	گریستن، زاریدن، نالیدن، موییدن، آلودیدن
رَکَنا (رَکَنًا) بجول	سَخَطَ	رنجیدن، واسطه‌ن، برکنیدن
رَکَنا (رَکَنًا)	وَطَأَ، دَوَسَ	سپردن، انبودن
رَکَنا	أَبَوْدَ، سَکَوْنٌ، سَکَنَ	ماندن، بودن
رَکَنا (رَکَنًا)	کَلَفَ، شَغَفَ	شیفتن، آشفتن، گرویدن، فساییدن
رَکَنا (رَکَنًا)	دَبَّ، رَحَفَ	خزیدن، غزیدن
رَکَنا (رَکَنًا)	لَوَّطَ، لَطَخَ	آغشتن، آلودن، آلایدن
رَکَنا (رَکَنًا)	إِیْذَاءُ	آزاریدن، آرزیدن

سَجَا (سَجَّ نَا)	تَزَيُّنٌ، اِزْيَانٌ	زینیدن
سَجَانَا (سَجَّ اَنَا)	زَيْنٌ، تَزْيِينٌ	آراستن، پیراستن، افرندیدن، آراییدن
سَرَكْنَا (سَرَكْنَا)	تَنَجَّى، اِنْسَحَابٌ	یکسوشدن
تَشْكُنَا (سَرَكْنَا)	اِنْسَالٌ، تَسْلُلٌ، فَلَتْ، اِنْفِلَاتٌ	بدزدی رفتن پنهان رفتن
سَدَّهَانَا	رِيَاضَةٌ، يَسِيَّاسَةٌ	فرهنگستن، فرهنگیدن
سُدَّهَارَنَا (سُدَّ دَهَارَنَا)	اِصْلَاحٌ، تَهْذِيبٌ تَصْحِيحٌ، تَقْوِيمٌ	پیراستن
سَرَكْنَا	سَلَّ، فَلَتْ	یکسو کردن
سَرَاهِنَا (سَرَاهَنَا)	مَلَحٌ، ثَنَاءٌ	ستودن، ستاییدن
سَرْنَا (سَرْنَا)	تَعَفَّنَ، اَسْنَنَ، عَفَنَ	پوسیدن، برگردیدن، گندیدن
سَسْتَانَا (سَسْتَنَا)	اِسْتِرَاحَةٌ	آساییدن، آرامیدن
مُسْكُرْنَا (مُسْكُرْنَا)	تَقَبُّضٌ، قُلُوصٌ تَحْمُّصٌ، اِنْكَمَاشٌ	در کشیده شدن، انقباض ترنجیدن، چرزیدن

سُلْجَمانا (سُلْ جَمانا)	حَلُّ	از هم کشادن، از هم باز کردن
سُلْگانا (سُلْ گَمانا)	تَضَرِیْمٌ، اِیقَادٌ	آتش افروختن
سَمانا (سَمَ مانا)	تَوَسَّعٌ	گنجیدن
سَمَمانا (سَمَ مَمانا)	اُرُوزٌ، اِجْتِمَاعٌ	فرایم آمدن، در کشیده شدن
سَمِینانا (سَمِ مَینانا)	لَفٌ، شَمَرٌ، جَفٌ	توختن، توزیدن، انبودن در کشیدن، بر چیدن
سَمَجَمانا (سَمَ جَمانا)	فَلَهْمٌ، شُعُوٌّ، ظَنٌّ زَعَمٌ	فهمیدن، انگاردن در یافتن، پیدا شدن
سُفَنا (سُ نَنا)	سَمِعَ	نیوشیدن، شنودن
سُنانا (سُ نَمانا)	اِسْماعٌ	شنوانیدن
سَنَنا (سَنَ نَنا)	تَلَوْتُ، تَلَطَّخُ	آلودن، آلایدن
سَنَبَمانا (سَنَ نَبَمانا)	تَمَسَّكٌ، اِمْتَسَاكٌ، اِنْتَعاشٌ	باز آمدن، توانا شدن بهبودی یافتن
سَنَبَمانا (سَنَ نَبَمانا)	صِیَانَةٌ، اِمْسَاكٌ تَحْمَلُ	داشتن، تحمل کردن نگاهداری کردن

سَنَوَارِنا (سَنَ وَاَرِنا)	اصْلَاحٌ، تَزْكِيَةٌ، تَهْدِيَةٌ	آراستن، پیراستن، ترازیدن
سُوتِنا (سُ وُتِنا) معروف	نَفْضٌ، نَضْحٌ، خَرْطٌ نَشَفٌ، تَرٌّ، سَلْحٌ	برکشیدن، تراشیدن
سُوجِنا (سُ وُجِنا) معروف	تَوَرُّمٌ، انْتِفَاحٌ	آماسیدن
سُجَنا (سُ جِنا)	تَوَرِّمٌ	آماسانیدن
سُوجِنا (واو مجهول) (سُ وُجِنا)	تَفَكُّرٌ، تَفَكُّيرٌ، تَدَبُّرٌ	اندیشیدن، سگالیدن انگاردن، پنداشتن ثرزیدن
سُوكُهْنا (سُ وُكُهْنا) معروف	جُفُوفٌ، يَلْبَسٌ	خوشیدن، خشکیدن
سُكُهْنا (سُ كُهْنا)	بِجْفِيَةٍ	خوشانیدن
سُونا (واو مجهول)	نَوْمٌ، رُقُودٌ، هُجُوعٌ	خفتن، خوابیدن، خسپیدن
سُوَيْنا (سُ وُيْنا) مجهول	وَدْعٌ، تَفْوِيضٌ	سپردن
سُونْگُهْنا (سُ وُنْگُهْنا) معروف	رَوْحٌ، شَمٌّ اِسْتِرَاحٌ	شفقتن، انبوییدن

تخل کردن	حِلْمٌ، كَظَمٌ	سَهَارِنا (سَهَّارِنا)
برمچیدن	مَسَحٌ	سَهْلانا (سَهَّلانا)
شکلبیدن، برداشتن، کشیدن	حَمَلٌ	سَهْنَا (سَهَّنَا)
شمیدن، براسیدن، همیدن	بَجَمٌ	سَهْمِنا (سَهَّمِنا)
آموختن، آموزیدن	تَعَلَّمَ، تَلَفَّنَ	سِیْکَنا (سِیَّکَنا)
آموختن، آموزیدن فرهنگیدن، فرهنجیدن	تَعْلِمٌ، تَلْقِینٌ	سِکَنا (سِیَّکَنا)
نم شدن	نَدَاوَةٌ	سِیْلِنا (سِیَّیْلِنا)
دوختن، دوزیدن، آجیدن	خِیَاطَةٌ، دَرَسٌ	سِیْنا (سِیَّیْنا)
بر تخم نشستن مرغ	حِضَانٌ، رَخْمٌ	سِیْنا (سِیَّیْنا)
تاب دادن، گرم کردن آتش کاری	تَحْمِیْسٌ، تَحْمِیْصٌ، إِصْطِلَاءٌ	سِیْنِکَنا (سِیَّیْنِکَنا)
بسانیدن	إِزْوَاءٌ	سِیْنِچِنا (سِیَّیْنِچِنا)
زگاہ داشتن، برزیدن	کَنْ، عَهْدٌ	سِیْنَتِنا (سِیَّیْنَتِنا)

شرمانا (شَرَمَ اَنَا)	استحياء، خَجَلٌ	شرمیدن
فرمانا (فَرَمَ اَنَا)	خِطَابٌ، تَكْلِيمٌ فِعْلٌ، تَفَضُّلٌ	فرمودن نمودن
کاتنا (كَاتَ اَنَا)	عَزَلَ	رشتن، رستن
کاٹنا (كَاتَ اَنَا)	عَضَّ، بَتَرَ، قَطَعَ بَضَعَ، جَزَّ	بُریدن، بُراندن تراشیدن
کاٹپنا (كَاتَ اَنَا)	رَجَعْتُ، رَعَشْتُ ارتعاشٌ، مَوَّرٌ	لرزیدن درفشیدن
کاڑھنا (كَارِهَ اَنَا)	تَطَرَّيْتُ	ترازیدن
کترنا (كَتَتَ اَنَا)	قَرَضْتُ، قَصْتُ	بُریدن
کترنا (كَتَتَ اَنَا)	قَرَضْتُ، عَضْتُ	دندان کاری کردن خُرد خُرد جویدن
کترانا (كَتَتَ اَنَا)	حَيَّوْتُ	پرمیزیدن
کچلنا (كُجِلَ اَنَا)	دَوَسٌ	فرد کوفتن، سابیدن
کُردنا (كَرَرْتُ اَنَا)	بَحَثْتُ، حَضَوْتُ	کاویدن

کرنا (کَرْنَا)	فَعَلَ، عَمَلَ، صَنَعَ	کردن، نمودن، ساختن درزیدن
کراہنا (کَرَّاهْنَا)	أَوَّاهُ	ز نودن، ز نویدن
کُرکنا (کَرَّکْنَا)	صَعَقُ	تندر زدن
کُرکنا (کَرَّکْنَا)	تَشَقُّقُ	ترکیدن، ترقیدن
کُرکنا (کَرَّکْنَا)	تَقَنَّقَةُ	تلا بیدن، کراچیدن
کُرکنا (کَرَّکْنَا)	تَحْزِينُ، تَوْجِيعُ	رنجانبیدن
کُرکنا (کَرَّکْنَا)	أَسَى، مُوَاسَاةٌ، تَحْزَنُ	رنجیدن، پخشیدن، اندوهیدن، فسوسیدن
کُکنا (کَرَّکْنَا)	تَوَجُّعُ	
کُکنا (کَرَّکْنَا)	مَشَدُّ	وابستن، تندر بستن
کمانا (کَرَّمْنَا)	كَسَبُ، اِكْتِسَابُ	توختن، توزیدن، ورزیدن آفاختن، روزی جستن
کُکنا (کَرَّمْنَا)	ذُوئُ	پشردن، پشولیدن
کُکنا (کَرَّمْنَا)	غَيْظُ	دندیدن، رنجیدن
کُکنا (کَرَّمْنَا)	دَقُّ	کوفتن، کوبیدن، سابیدن

کودنا (کُودِنا) معروف	طُور، قُور، وُور، ثُوب، تَفْلُت،	جستن، جهیدن، انجوشتن فرخیدن،
کدانا (کُودِنا)	تَقْفِز، اِثْبَاب	جهانیدن
کوسنا (کُوشِنا) بجهول	لَعْن، دُعَاءُ عَلَیْهِ	بُوریدن
کینا (کُودِنا)	قَوْل	گفتن، درآیدن
کھانا (کُھانا)	أَكَلَ	خوردن، گساردن
کھلانا (کُھَلِانا)	إِطْعَمَ	خورانیدن
کھانسا (کُھَانِشِنا)	سُعِلَ	سرفیدن، خُفیدن
کھجانا (کُھَجِانا)	حَكَّ	خاریدن
کھرچنا (کُھَرِچِنا)	فَرَّكَ	زدودن، زداپیدن سکنجیدن، شخالییدن
کھسکنا (کُھَسِکِنا)	انْسلَّ، تَسَلَّلَ، تَلَحَّى، اِنْسَحَابَ	پنهان رفتن، یکسوشدن
کھسونا (کُھَسُوشِنا) بجهول	خَمَشَ، خَدَشَ، سَلَبَ،	شخالییدن

کھلنا (کھلنا)	تَبَسُّمٌ، تَفْطِیحُ الزَّهْرِ انفتاح النور	شِکْفَتُنْ
کھلنا (کھلنا)	انفتاح، انکشاف إِخْلَالٌ	کشادن، کشودن انبوسیدن
کھنکارنا (کھنکارنا)	تَنَحُّجٌ	گلوروشن کردن
کھندلنا (کھن ذلنا)	وَكَّحٌ	پائمال کردن، لہہ کردن
کھینچنا (کھن جنا)	امتداد، انجرار انسحاب، انجذاب	کشیدہ شدن
کھینچنا (کھن جنا)	مَدُّ، جَرُّ، سَحَبٌ جَذْبٌ، نَزْعٌ	کشیدن، آشامیدن آہنجیدن، برخیدن
کھولنا (کھولنا)	فَتْحٌ، حَلٌّ، كَشْفٌ	کشادن، کشودن،
کھولنا (کھولنا)	جَيْشَانٌ، جَيُّوشٌ	جوشیدن
کھودنا (کھودنا)	حَفَرٌ، فَقْرٌ	کندن، کندیدن، قناریدن، کاویدن
کھونا (کھونا)	فَقْدٌ، ضَلَالٌ	گم شدن، گم کردن

کھیلنا (کھڑے لانا)	لَعَبٌ، لَهْوٌ،	باختن، بازییدن،
گانا	تَطْرِيبٌ، تَغْنِيَةٌ، تَغْنِيٌّ،	سرودن، سراییدن نواپیدن،
گاڑنا (گراڑنا)	رَزَزٌ، رَكَزٌ، دَفَنٌ، اِيتَادٌ،	فرو کردن، دفن کردن
گانٹھنا (گراٹھنا)	عَقْدٌ، بَشْكٌ، خَرَزٌ، اِسْكَافٌ،	زشت دوختن، کفش دوختن،
گتھنا (گٹھنا)	اِسْتَبَاكٌ،	درهم آمیختن،
گدگانا (گدوگانا)	دَغْدَغَةٌ، زَكَزَكَةٌ، زَعَزَعَةٌ،	غلغچ کردن،
گرنا (گراڑنا)	وَقَعَ، سَقُوطٌ، اِنْخِطَاطٌ،	اُفقادن، ریختن،
گرانا (گراڑانا)	اِيقَاعٌ، اِسْقَاطٌ، حَطٌّ،	ریختن، زیرین، افکندن فتاریدن، انداختن، اُوزنیدن،

گر چنا (گ ر ج نا)	رَعْدٌ	غریدن
گر نا (گ ر نا)	اِرْتِزَانٌ، سَوُخٌ	فرو شدن
گر گر نا (گ ر گ نا)	تَضَرُّعٌ	جزیدن
گر زنا (گ ز نا)	انْقِضَاءٌ، تَجَاوُزٌ، مُرُورٌ، مَضَوٌ، مِضْيٌ	گذشتن، رفتن، شدن
گر ار نا (گ ر ا نا)	امْضَاءٌ، اِمْرَارٌ، تَقْضِيَّةٌ	گذاردن، گزرا نیدن
گلنا (گ ل نا)	ذَوْبٌ، اِنْصِهَارٌ، نَضْجٌ	گداختن، بوسیدن
گلانا (گ ل ا نا)	اِذَابَةٌ، صَهْرٌ، اِنْصَاجٌ	گداختن، بوسانیدن
گنا (گ ن نا)	عَدٌ	شمردن
گنگنا (گ ن گ نا)	تَرَنَمٌ، عَنٌ	سرا نیدن
گنونا (گ ن و نا)	اِمْصَالٌ، ضِيَاعٌ	در باختن
گونجا (گ و ن ج نا)	اِصْدَاعٌ	توفیدن، خنیدن

گوندھنا (گُوَن دھنا)	عَجَنُ، صَفَرُ،	آغاریدن، سرشتن، موی بافتن،
گهرا نا (گهَب رانا)	فَزَعُ، ضَجَرُ، اسْتِحْاشُ	آشفتن، آشوبیدن، پریشیدن
گهنا (گهَن نا)	نَقْصُ، انْصِمَالُ،	کاستن، کاهیدن
گهنا نا (گهَن انا)	بَحْسُ، انْقَاصُ، مَحَلُ	کاستن، کاهیدن
گهنا (گهَن نا)	كَطْمُ، ضَيْقُ، حَضَرُ	اندوهیدن، گرفته شدن
گهنا (گهَن نا)	صَوْعُ، نَحْتُ،	تراشیدن،
گهسنا (گهَس نا)	بَدَاعُ،	غزیدن، خزیدن،
گهسینا (گهَسِی نا)	سَحَبُ،	تریدن، کشیدن،
گهسنا (گهَس نا)	دَرْسُ، اِحْتِکَالُ،	سودن، فرسودن، ساییدن،
گهسنا (گهَس نا)	وُلُوجُ، دُخُولُ	خزیدن، فرورفتن
گهنا نا (گهَس انا)	اِبْلَاجُ، اِدْخَالُ	سپوختن
گهوننا (گهَوَن نا)	جَرَضُ، خَنْقُ، صَغَدُ	فشردن، گلو مردن

گھورنا (گھوڑنا)	تَخْدِجٌ، حَمَلَةٌ، تَحْلِقُ	سخت نرستین،
گھوٹنا (گھوٹنا)	تَحْنُو،	سُودَن،
گھولنا (گھولنا)	حَلَطٌ، دَوُّ، مَوْتُ	در آشوردن،
گھومنا (گھومنا)	دَوُّ، طَوُّ،	گردیدن، چرخیدن، غالیدن،
گھوٹپنا (گھوٹپنا)	انفاذٌ، اِثْلَاجٌ،	آزیدن، سپوختن، فرو کردن،
گھیرنا (گھیرنا)	حَصْرٌ، اِسْتِيعَابٌ	فرا گرفتن،
لا دنا (لا دنا)	تَحْمِيلٌ،	بار کردن،
لانا (لانا)	اِجَاءَةٌ، اِتْيَانٌ بِهِ، اِحْضَارٌ،	آوردن،
لپٹنا (لپٹنا)	التفافٌ، انطواءٌ، لُزُومٌ،	آویختن، پچیدن غالیدن،
لپیٹنا (لپیٹنا)	طَيٌّ، لَفٌّ،	لُوشتن، نور دیدن پچیدن،

پشاننا (لِ پَ شَ انا)	الزَّامُ، الصَّاقُ	آویرانیدن، پچانیدن
لپکنا (لِ پَ کَ نا)	وَلَدٌ، انتهاز، بَدْوٌ هُطُوعٌ، هَرَعٌ	شتا فتن، شتابیدن
لکنا (لِ کَ کَ نا)	تَعَلَّقُ،	آویختن.
لشکانا (لِ شَ کَ انا)	تعلیق.	دوریا بیدن، آویرانیدن
لجانا (لِ جَ انا)	خَفَارَةٌ، استحياءٌ رِقَّةٌ، خَجَلٌ،	شرمیدن،
لرژنا (لِ رَ ژَ نا)	رَجَفٌ، رَعَشٌ	لرزیدن،
لرژنا (لِ رَ ژَ نا)	حَرْبٌ، جِدَالٌ	جنگیدن، ستیزیدن آوریدن، آفندیدن،
لرَهکنا (لِ رَ هَ کَ نا)	تَدَخُّرٌ، اخذارٌ	غلطیدن، غالیدن،
لرَهکانا (لِ رَ هَ کَ انا)	دَخَرَجَةٌ، حُدُورٌ	غلطانیدن،
لکنا (لِ کَ نا)	کِتَابَةٌ، رَسْمٌ	نِشْتَن، نِوِشْتَن، نِگاشْتَن
لگنا (لِ گَ نا)	لُزُومٌ، وَصْلٌ، اشتغالٌ،	چسپیدن، پیوستن پیونددیدن، پرواختن،

لُنْهَانَا (لُنْ دَهَانَا)	بَعَّ ،	فرورختن ،
لُونَا (لُ وُفْنَا)	تَقَلَّبَ ،	لُولیدن ،
لُونَا (لُ وُفْنَا)	نَهَبَ ، اِغَارَةُ ،	تاختن ، چاپیدن ، غارتیدن
لُونَا (لُ وُفْنَا)	عَوَدُ ، بَوَاءُ ،	باز آمدن ،
لِهَرَانَا (لِهَرَانَا)	خَفَقَانُ ،	درفشیدن ،
لِیْنَا (لِیْ پْنَا)	تَطْلِيَّةٌ ، تَلْطِیْحٌ ،	اندودن ، اندامیدن ،
لِیْنَا (لِیْ تَیْ ثْنَا)	اِسْتِلْقَاءُ ، اِضْطِجَاعٌ	خفتیدن ، واقتادن ، دراز کشیدن ،
لِیْنَا (لِیْ تَیْ ثْنَا)	اَخَذَ ، تَنَاوُلٌ ،	استدن ، گرفتن ، سیدن ورزیدن ،
لِیْ جَانَا	ذَهَابٌ به ،	بُردن ،
مَانْگِنَا (مَمَانْ گْنَا)	سُؤَالٌ ، طَلَبٌ ،	خواستن ، خواهمیدن طلبیدن ،
مَارْنَا (مَمَارْنَا)	ضَرْبٌ ، اِمَاثَةٌ	زدن ، گشتن ،
مَارْ دَالْنَا	قَتْلٌ ، اِهْلَاكٌ ، قَتْلٌ	گشتن ، میراندن ،

ماننا (مَ اَن نا)	قَبُولُ، اِيْمَانُ، تَسْلِيْمٌ	گرفتن، پذيرفتن، انگاردن
مانجھنا (مَ اَن جھ نا)	كَالِفٌ	زدودن، زدايدن
مٹنا (مِ ٹ نا)	طُمُوسٌ، دُرُوسٌ، حَقْوٌ	ناپديد شدن
مٹانا (مِ ٹ انا)	اِحْجَاءٌ، قَحْوٌ	ناپديد کردن
مٹکنا (مِ ٹ ک نا)	تَغَيُّجٌ، تَغْدُرٌ	پيرت کردن
مُرحمانا (مُ رَ جھ انا)	ذُبُولٌ	پُرمردن، پُردايدن، پلاسيدن
مُردنا (مُ رُ وُ نا)	اَلِيٌّ	تاقتن، تايدن، چيدن
مَرنا (مَ ر نا)	مَوْتٌ، وَفَاةٌ	مُردن
مُرنا (مُ ر نا)	اِعْجَاجٌ، اِنْعَاطٌ اِنْتِشاءٌ	خیدن، ناويدن، خفتن برگشتن، خميدن
موڑنا (مُ وُ نا)	عَظْفٌ، شَتِيٌّ اَطَرٌ	خاميدن، برگردانيدن، برداشتن، پچانيدن، خيدن

مُسْكِرَانَا (مُسْكِرْنَا)	بَسَمٌ، تَبَسُّمٌ،	لب خند زدن،
مَسَلْنَا (مَسَلْنَا)	ذَلَكُ،	مالیدن،
مَكْرَنَا (مَكْرَنَا)	جُحُودٌ،	انکار کردن،
كَلْنَا (مَلْنَا)	ذَلَكُ،	مالیدن، سودن،
مِلْنَا (مِلْنَا)	انضمام، اختلاط، امتزاج، لقاء،	آمیختن، پیوستن بر خوردن،
مَلَانَا (مَلَانَا)	الصَّاقُ، صَمٌّ، فَرْجٌ خَلَطٌ، مَشْجٌ،	آمیختن، آمیزانیدن آغشتن، آغاریدن پیوستن،
فَنَّا (مَنَّنَا)	رِضَى، رِضْوَانٌ	خوشنود گردیدن،
مَنَانَا (مَنَّنَا)	إِسْتِرْضَاءٌ، إِحْتِفَالٌ	خوشنود کردن، جشن گرفتن
مَنْدَلَانَا (مَنْدَلَانَا)	رَفَرَفَتًا،	برگردیدن، فراگردیدن
مُوتِنَا (مُوتِنَا)	بَوَلٌ،	شاشیدن، چامیدن
مِهْكِنَا (مِهْكِنَا)	نَضْوَعٌ، أَرِيحٌ فَوْحٌ.	دمیدن، بوییدن

ناپنا (نَ اِ پَ نا)	ذَرَّعْ، کِیْلْ، شَبْرْ	پیمودن،
ناچنا (نَ اِ چَ نا)	رَقَصْ، زَفَنْ،	رقصیدن،
نَبَرنا (نِ بَ نَ نا)	تَمَامْ،	انجامیدن،
نَهَرنا (نِ هَ نَ نا)	اِثْفَالْ،	پالوده شدن،
نَچوَرنا (نِ چَ وُ رَ نا)	غَمَزْ، عَصَرْ،	افشردن، شپلیدن، تنجیدن، چلانیدن،
نَکُنا (نِ کَ لَ نا)	خُرُوجْ، بُرُوزْ،	برآمدن،
نَکالتا (نِ کَ اَلِ نا)	اِخْرَاجْ، اِبرازْ، طَرْدْ	برآوردن، راندن،
نَکهرنا (نِ کَ هَ رَ نا)	نَقَاوَةْ،	پالوده شدن،
نَکهارنا (نِ کَ هَ اَرِ نا)	تَنْقِیْهْ، تَصْفِیْهْ	پالودن، پالاییدن
نَکُنا (نِ کَ لَ نا)	بَلَعْ،	فرو بردن، بلعیدن او باشتن، او باریدن
نَمُشنا (نِ مَ شَ نا)	تَمَامْ، قَرَاغْ	انجامیدن، سپری شدن
نَمُثانا (نِ مَ ثَ انا)	اِثْمَامْ،	سپری کردن، انجامیدن
نَوازا (نَ وَا زَ نا)	مَنْ، تَکْرِیمْ، اِنْعَامْ	نواختن، نوازیدن،

نوحنا (نُوحٌ نَا)	تَقَّ، نَفَسَ، خَلَبَ	برچیدن، برکندن
هَنا (نَ هَا)	اغْتَسَلَ،	آب تَنی کردن، شست و شو کردن،
وارنا (وَارِنا)	تَفَدِيَّةٌ، اِفْتِدَاءٌ	قربان شدن و کردن
درغلانا (وَرَعَلَانَا)	وَسَّوَسَ، نَزَّغَ، مُرَاوَدَ،	بر اغلیدن، بر غالییدن
لارنا (هَارِنا)	فَسَلَ، عَمَى، اِفْهَرَمَ	باختن،
لَپِنَا (هَانِثِنا)	نَهَجَ، اِنْهَارَ	از نفس افتادن
لَکِنَا (هَانِکِنَا)	طَرَدَ، سَوَّقَ،	راندن، پدرویدن
هَئِنَا (هَئِنا)	نَزَّحَ، تَنَحَّى،	یکسوشدن، دور شدن بر دیدن،
هَئِنَا (هَئِنا)	زَحَرَ، تَنَجَّهَ	یکسو کردن، دور کردن
هَرا نا (هَارِنا)	اِعْيَاءَ، بَلَسَ، هَزَمَ	کالیدن،
هَکِنَا (هَکِنَا)	تَغَوَّطَ،	ریدن،
هَکَلانا (هَکَلِنا)	لَکَنَ،	زبان گرفته شدن،

هَلْنَا (هَلْنَا)	حَرَكَهٗ، اهْتَزَّازْ	جُنْبِدِن، وَزِيدِن وَرَزِيدِن،
هَلَانَا (هَلَانَا)	تَحْرِيكْ، هَزْ	جَنْبَانِيدِن، وَزَانِيدِن
هِنْسَنَا (هَنْسَنَا)	ضَحْكْ	خَنْدِيدِن،
هَوْنَا (هَوْنَا) مَجْهُول	وُجُودْ، كَوْنْ، صَيَّرْ وَرَهْ	بُودِن، شَدِن، گَشْتِن گَرْدِيدِن،

چند اصطلاحات

(جن کا پہلے یاد کر لینا مفید اور ضروری ہے)

(۱) حرکت - زیر، زبر، پیش کو حرکت کہتے ہیں۔ اور حرکت والے حرف کو متحرک کہتے ہیں۔

کسر، کسرہ زیر کو اور مکسور زیر والے حرف کو کہتے ہیں۔

فتح، فتحہ زبر کو اور مفتوح زبر والے حرف کو کہتے ہیں۔

ضم، ضمہ پیش کو اور مضموم پیش والے حرف کو کہتے ہیں۔

(۲) سکون - جزم کو اور ساکن جزم والے حرف کو کہتے ہیں۔

(۳) تشدید - جس حرف پر تشدید ہو وہ تلفظ میں دو حرف ہوتے ہیں

پہلا ساکن ہوتا ہے دوسرا متحرک۔ تشدید والے حرف کو مشدد

کہتے ہیں۔

(۴) اعراب - حرکات ثلاثہ، سکون، تشدید کی علامات کو اعراب کہتے ہیں۔

(۵) وقف - سکون کے بعد دوسرا سکون وقف کہلاتا ہے۔ اور ساکن

کے بعد دوسرا ساکن (اور تیسرا بھی) موقوف کہلاتا ہے۔ مثلاً آب کی ب ساکن ہے اور آب کی موقوف۔ دوست میں واو ساکن اور س ت دونوں موقوف۔ اس کے لئے نشانی وہی ہے جو نون غنہ کے لئے ہے۔

(۶) نون غنہ۔ اُس نون کو کہتے ہیں جو ناک میں پڑھا جاتا ہے۔ اس پر پہچان کے لئے ایک خاص قسم کا جزم جو اُردو کے آٹھ کے ہند سے جیسا ہوتا ہے لگادیا گیا ہے۔ اگر نون غنہ دائرہ والا ہوتا ہے تو اُس کے پیٹ میں نقطہ بھی نہیں لگایا جاتا ہے۔ نون غنہ کا خود اپنا کوئی مخرج نہیں ہوتا اس وجہ سے خود وہ نہ متحرک ہوتا ہے نہ ساکن۔

(۷) ہائے مخلوط۔ وہ "ھ" جو تلفظ میں کسی دوسرے حرف کے ساتھ ملی جلی نکلے (عربی میں اس طرح تلفظ کرنے کو ہمّس کہتے ہیں) جیسے کھانا، دھونا کی ھ۔ ہائے مخلوط کا بھی خود اپنا کوئی مخرج نہیں ہوتا۔ یہ سانس کی آواز ہوتی ہے جو حرف ملفوظہ کے تلفظ میں شامل ہو جاتی ہے۔ اس وجہ سے خود "ھ" نہ ساکن ہوتی ہے نہ متحرک۔ اُردو رسم الخط میں ہائے مخلوط کو ہمیشہ دو چشمی لکھا جائیگا۔ اور غیر مخلوط

ہمیشہ گول "ہ" اور مرکب میں کہنی والی لکھی جائیگی۔ مثلاً دہر، گہر،
آگہی میں آئے غیر مخلوط ہے اور دھر، گھر، گھی میں مخلوط۔

(۸) مصدر۔ فعل بے زمانہ۔ یعنی وہ لفظ جو کسی کام کا ہونا بغیر زمانے کے
ظاہر کرے۔ اردو میں مصدر کی ظاہری پہچان یہ ہے کہ اس کے آخر میں "نا"
ہوتا ہے۔ لیکن ہر وہ لفظ جس کے آخر میں "نا" ہو ضروری نہیں کہ مصدر ہی
ہو۔ جیسے گھٹنا (ایک عضو) بٹنا (اُٹھنا) کیونکہ اس میں معنی مصدری
کا ہونا بھی ضروری ہے۔

(۹) لازم۔ وہ فعل ہے جس کو مفعول کی ضرورت نہ ہو، فاعل پر ہی اس
کا مقصد پورا ہو جائے۔ جیسے آنا، جانا، مرنّا، جینا وغیرہ۔
(۱۰) متعدی۔ وہ فعل ہے جس کو مفعول کی بھی ضرورت ہو۔ جیسے
کھانا، پینا، دیکھنا وغیرہ۔

(۱۱) حرف مجہول و معروف۔ واؤ جبکہ ساکن ہو اور اس کا ماقبل مضموم
ہو تو واؤ کی آواز کی دو حالتیں ہوتی ہیں۔ ایک یہ کہ واؤ کو دبا کر ادا کیا جائے
جیسے کوچہ اور بندوق کا واؤ۔ اس کو واؤ معروف کہتے ہیں۔ دوم یہ کہ
ذرا موخہ کھول کر واؤ کو نکالا جائے۔ جیسے زور اور گولی کا واؤ۔

اس کو واو مجہول کہتے ہیں۔ واو ساکن کا ماقبل اگر حرف مفتوح ہو تو اُردو میں وہ واو ہمیشہ واو مجہول کے مشابہ ہوگا۔ جیسے غور، قوس، عورت۔
 ی۔ جبکہ ساکن ہو اور ماقبل مکسور ہو تو اس کی بھی دو حالتیں ہوتی ہیں۔ اگر دبا کر ادا کی جائے تو معروف ہے۔ جیسے کھیر، چیز، بند و مچی کی لیے۔ اور ذرا کھول کر نکالی جائے تو مجہول ہے۔ جیسے شیر، گھیر، بہودہ کی لیے۔ یا اے ساکن کا ماقبل اگر مفتوح ہو تو اُردو میں وہ لیے مجہول کے مشابہ ہوگی۔ جیسے خیر، غیر، غیب کی لیے۔ ظاہری پہچان یہ ہے کہ دائرہ والی لیے معروف اور لمبی مجہول پڑھی جائیگی۔

(۱۲) ماقبل اور مابعد۔ دو حرفوں میں سے پہلا حرف ماقبل کہلاتا ہے اور دوسرے کو مابعد کہتے ہیں۔ تین حرفوں میں سے پہلا حرف دوسرے حرف کا ماقبل، اور تیسرا حرف دوسرے کا مابعد ہے۔

(۱۳) حقیقی و مجازی۔ کسی لفظ کو جس معنی کے لئے ابتداً بولا گیا وہ اس کے حقیقی یا اصلی معنی کہلاتے ہیں۔ اور بعد میں کسی دوسرے معنی کے لئے بھی استعمال کیا گیا تو وہ دوسرے اس کے مجازی معنی ہیں۔ جیسے دیکھنا کے اصلی معنی آنکھوں کا فعل ہے۔ مگر مجازاً اس کے معنی توجہ کرنا